

—Хырым-хырда ишләрлә мәшгул олмага вахт хардайды,
һәләлик галсын.

—Эвин инди әсаслы тә'мирә әйтиячә вар, тәләсмәк лазымдыр.
—Тәләсмәк лазым дейил, бу барәдә әсаслы сурәтдә фикирләшмәлийин!

М. Ф. Ахундов яҙыны
Азәрбајҗан Рес. Билдә
ҮНЭМИ КИТАПХАНАСИ

—Эв учду.
—Чанымыз динчәлди.

Россия З. КОРМЫСОВЛИ

К И Р П И

Буфетчи бә муфәттиш

Мәним буфетчи «дәстүмүн» Чоқ гаралыр ганы бу күр, Бәсир палата бир кофур, Көлдә тафтиш этмәк үчүн.

Мәнин папка дәнби кими Буфетчинин көзүнара, Удүмүләр көзбә чәни Көлиб чыкды диларина.

Элиб бир пара шейлары Эйтиятла ала алтдан о, Онушдурду аларнин Ириши алтдан-алтдан о.

Чирталавайбу муфәттишин Пенчюина гонан тоду, Ятагалайбу күдүмеди Сонра бу чүр ачы сөзү.

— Чәни, көзүм, муфәттишим, Саатдан да саздыр ишим, Амма дөвүн ки, бир көрәк Ейәк дөбәк, дөбәк еяк?

Муфәттиш дә ариф иди, Мәтләби ганды әлбәдә, «Совряя сахла» сөйләби Дәз бәшима чәки бир әл.

Бәли, китабы ачалылар, Башладылар йохамамы, Муфәттиш һеч соруммады Иүз пақча пәнирәс һаны?

Һаны отуз ешик шүрә һамысы... «Ал шәрәб» долу Яхшы, әкәр сатынсына, Бәс һаны дөвләтин пәлу?

Йохама гуртаран кими Дил ачы «дәстүм» — «Ал дөвләт, Әскини ахта зәмяни!» Дүзәдәрәм ивәш-ивәш.

Бәлә сәбәт әлдиләр Башындача әс сүрәнин.

САГСАҒАНИН ХӨЯЛҮ

Тәмиз

Булаг-булаг көзбә дөчә сагсаған Көз гонорду бир хорузә узуган, Көрүрү ки, бу хорузә сүбә икән, Хәбәр верир көлдинин сабабын, Бир әз кечир әз йохдан ояныр, Ал күниш дә сомлардан бойлашыр... Хәяя этди миң һәссәдә о һәдән, «Корәк мән дә һарә салам ошадан, Сүбү әчәм, ятларары ошам, Әз ичиндә шәрәт тәшвиһ гой адым», Бәләгә дә ахшам гонуб буадам, Көчә яры башлады чыгырмага, Көчә яры һәмәдә һәч бир нөфәр, Оя һәмәдә һәч бир нөфәр, Юхусундан из әл, оя ошам, Не сүбә олад, нә дә күнәи бойланди.

Мөгенин бизмәвә һәнтәдә, Бәхәб күдүр ачы-ачы, һәнтәдә.

Һикмәт ӘФӘНДИЕВ

ЧАВАН ЯЗЫЧЫ БӘДҮМАНОВ: —Мәним әсәрләрим инди башда дүшмәдиләр, көлчәк нәсилләр мәнә һейкәл гоячгәдир.

Хырда-хырда башладылар... Араг сарин, пәво сорин.

Кәли соуатуа чоллар, Кәли гонуб әш үстүнә, Кет-көдә гыдым йохлави Элиә пәпаг гаш үстүнә...

Һәмин күнү сүфрә үстә Тәнтәһәйә верир гәрәр Ақты бағлады «Ал шәрәб» Изыны аты румакар...

Әһиннә ки, буфетчи дә «Ал шәрәб» дә бирәр-бирәр, Көкәр һәгәми йохлави, Һәгәми ахта тез кирәр.

Һусейн ҺҮСЕЙНОВ
Москва.

Рәссам Нәчәфтула

МӘНИМ ДОСТУМ

Юсифлә мән бир мәһәлләдә бөйүмүшкә, Һәнтә эли мәкәтәби дә гәр әрдә битириниш, Институт бизи, бир-биримиз дә йәһә иһән этмишлар; бир ятағһанада итмиш дә бир сүбәдә чәрәк емишик. Тәатра, кино, сәртә көләркән бир-биримини пәтәларын, кәлдинини вахтар дә аз ошамышлар... «Институту битириб тәһинат алдым, һәр иһиниш хәйли гәминә оладу. Биз әләр рәшәмлә идики. Мән көвәдә тоһнәти, әмәк севон адалары олан парды бир райондағы машин-трактор станциясына мүнәһәсәр, йәш олушумушам, Юсиф иһә мәһәлләләрдән бириндә муһәддә сахланымды.

Биз, һәмин күнүн аһамыа кәчәдән хәйли кәчәдән гәдәр отуруб сәбәт этдик, кәчәр-мәкә иһини «Сатирәләр» даништыг.

Сәһәр, Юсиф мәннә районда йәдә салды. Сон вахтар Юсифни мөкүбүләри һәч бирдән-бирә касилмәси мәннә хәйли һәрәт этди. Ону өзү дә бу сәбрин сәйһин дөһә мәнә хәбәр вәрәрдн. Һәнтә бөйүк бир мәсәлә иһинин Фәридә ады гызы илә әлдиләр мәстәдйини, онунла Сондә бир әрдә иһтирәт этдикләрини дә мәнә язышды.

Бир күн эшитим ки, Юсиф бөйүк идарәлардан биринә рәис тәһинат алды. Иһә мәннә бир арзум вар иди: шөһәр, Иһә Юсифи көрмәк вә ени вәзифәси мүнәһәсәрликә ону яһьндән тәбирик этмәк!

Арзум ериһә этди. Кәнд тәсәрур-Фәты сабағчыларынин сәлуһика мушәвирәсидә иштирак этмәк үчүн шөһәрә чыкмады.

«Идарәдә мәннә иһәк дөфә Юсифни көмәкчән олан алдагбөй доду бир гыз гаршында.

Мән Юсифни яһна кетмәк истәгән ө, «Гирәз этдик — Вәтәндәш, — деди, — Юсиф Мәмәдович бу күн һеч ким гәбул әтмир.

Мән мәчбур олуб биринчи дөфә көрүрүм бу гыза тәрчүмәй-һәләмийән бир бәләчә данишмады оладу. Дөһәсән сөзләрин гызын бейһинә батды. О, өзүмү дүзәлзәләрәк ичәри кирди. Аз кәчмәдән гәһәтдә вә: — Бүрүни! — деди.

Ичәри кәчдим. Мән бу үмиддә иһиди ки, Юсиф мәннә гәһәдә гәришәләчәк, сәһини көрүшүб гугағһашаҗағам. Анчаг бәлә ошадә, О, әйләдйини юмшаг креслодан гәлхәмадан мәнимлә көрүшүдә вә ер кәстәрәди: — Әһәшһин, — деди.

— Нечәсән Юсиф? Ишларин нәчә кәдир? — дөбә, сорудум.

— Саг олуң, һис дөһәләм... Районунузла нә вар, нә йоҗ? — дөбә чок рәси сорудум.

Мән онун сәһиндәки логһагы дүдәум-са да, үстүнү вурмадым.

Бу вахт сәчләриһә дән дүшүшүм, бәдәнчә зәиф бир адам ичәри кирди вә чок эһтиятла: — Молдаш һәсәнәв, колдм ки, Мәмәд-зәдәнин иһини...

Юсиф ону ахыра кими данишмага гоймады. Молдаш бүхәлгәтәр, сизә он дөфә дөһә дөһә ки, әлә хырда иһиләр үчүн мәнә эһийәт вәрәйини! Нәхжидә бәшә дүшүр-сүнүз ки, мәннә вәзифәм рәһбәрлик этмәк, кәстәрин вәрәйини.

— Молдаш һәсәнәв, — Гулаг әсиңи! Сизә ахырыңчы дөфә тапшырмам ки, әлә хырда адамлар үчүн мәннә һәрәт этмәш.

— Гүл-тар-дәт! — Гөчә һеч нә дөһәдән һәрәзи бир йәддә чыкыб кетди. Мән Юсифни анла һәнтә илә маргәлдәдим.

Кәртти

ДОСТУМ

— Юсиф, языгын гыз нәчә оладу? — Языгы гыз? — Фәридә! — Әдәмийиниш.

— Бәс мәннә иһә тоя чагырмады! — дөбә, сәртә гәбул сорудум.

— Биһәрсиниз — деди, — рәһбәр йөлдәш-ләр иштирак әтдикләри үчүн...

О, сөзүмү ахыры ки дөһәдә. Тәелефон зәник этди, о дөһәти көтүрү.

— Әһидәриһини сонра сәһини аһонки бирдә һәһиндә, — мәннә, йөлдәш һәнтә, — Кунһәләб, бу буюрусуңуз. — Сиз дөһәдирини... Кунһәләб, баш үстә, баш үстә...

О, бир мәнә доғһа, иһәси иһиниш һәчәтәфәһи пәстинәкәси кими, баш үстә, баш үстәфәһи деди. Сонра дәстәйи эһтиятла ериһә гөдүр.

Ону бир аз бундан әввәл куряла сәһиндә һәдәсә иһиди, һәнтәләр данишаран бир зәһфәлик дөһәдүрү.

Юсиф зәник бәсди. Көмәкчи гыз ичәри кирди.

— На буюрусуңуз, Юсиф Мәмәдович! — дөбә сорудум.

— Мәнә бир еткәкән чәй вәриһи. О, «бир» сөзүмү мусууи аһонкә деди.

Гыз дәбанлары үстә фәриһәләг чыкды. Гаһә өртүлдәндән сонра о, мәнә мурәчәтлә:

— Бәләкә сиз дә чәй иһәкәк истәйрәһиниз? — дөбә, хәбәр ады.

Бир мүдәт һеч биримиз данишмады. Көмәкчи гыз чәй кәтирдә вә әлиһидәки бир вәрәгә кағыз ону стола үстүнә гөдүр. О, охумалаң гәһәтләри карындашла иһәзә этди.

Гыз кетди. Мән һәлә әләшмишдим. Достум тәелефон бирини гөүб дикәриһи көтүрү, биринә йирсәлир, биринә тәпшырыр вәриһәдән.

Мән истәһәзә илә: — Сизни иһәдәриһәзә дә ки, чок иһәкәк тәһинатларды, — деди. — Көрүңүр рәһбәрлик этмәк чәтирдә, әләми?

О, дәриндән иһәсәт отуруб вә ярымсар-хош әләдиләр кими әсиздә.

— Рәһбәрлик этмәк. Һәр адәмни иһә дөһәли. Бу тәһинат адәмни корәк чәһиндә ола.

Арылағә сүгүт көчүдү, о, креслодан ағыртар гәһәдә вә стола үстүнәдән кағызлары йығшыдырды кәһәлә гөдүр, сонра мәнә мурәчәт әдәрәк: — Мәнә көрә нә гулугу? — дөбә, сорудум. Арыг мәнә һәр шей айдиди иди.

Рәссам һ. АҒАЕВ

— Бу нә сағгалдыр бәлә, нәчән дөфә биз көрүшәндә сән ки чәван иһиди? — Сиз мәннә әсәримә охуб чә-вәб вәрәнә гәдәр, гочалдым.

МУДИР КӨСТӘРИШ ВЕРИР

Мудир етол әһиндә. Мудир кәстәриш вәрир. Һәрәйә бир тапшырыг, Һәрәйә ю, тәһинәз, Һәрәйә ю, тәһинәз, Чиркил пәтәларары сән-дәз шөһәр, Гәһәриһәм.

Дорсә кәчмәк оғлум, Чыкшыдырмы адындан? Сонра о зәник бәсир, Бир иһичә дә чагырыр. Сәһини үчәләрәг, Һей гышыгыр, багырыр: — Нәчә дөһә сөйләйим: Мән бир сөзә әл Гүрәл. Иһи ярымчыг гөүб, Мәңчи үчүн дәрәнә ал.

Чагырыр муанини, Дөһәр ки, бу сәвт сән, Иһи ярымчыг гөүб, Мәктәбә кетмәлиһәс. Чәбр муһәллийәдә, Биһәрин аран сәздир. Мәһин хәләм оғлум, Яхшы бир гәһәт аздир.

О хидмәтчи гәһәдә, Сөйләриһ ки, кет бизә. Сәлһәгә сәл әви

Тоғиһ МҮТӘЛЛИБОВ

Һәнтә чәван тәһинәтләр бәләдәләри сәһәләрдән мәнәлә язмаг әләвиһә, һәр тәрәфә әл атыр вә чок зәһфә жәһүмәк мәгәләрә әзләрәр.

— Синәм әттар дүһәни, һәр нә дөһән вәр мәнәдә.

Мәһәд ЛАЗЫМДЫР БИЗӘ...

— Тәһид ләзымдыр бизә, Су кими, һәва кими, Хәстәбә дәвә кими...

Доғрусуну дә көрүм, Зәиф әсәрләри сән Иһә тәһид әтмирсән?

Достум мәнә буларә, Сөйләди чок әһәләмә, Мәнәбәтлә, иһәләмә.

Дәһи: — Биһәрсинә нә вәр? Әкәр дүзүнү иһәсәм Вәрмәләр мәнә салам.

Мәнә чәк вәрир ө, — Нәчә бәк иһәмәз, сән яз, Анчаг һәгәтигәдән яз.

Фикри хошума жәдди, Достуму ағлашылдым, Әввәл ошдан бәшәдәдим.

Бир күн раст кәдди ола, Дәһәшдәрәм, диямәд, Пәрт оладу, севимәдди.

Һеч бәхмәдә үзүмә, Төкдә гәһ-гәһағынны. Бүдүз ө, доғағынны.

Дәһи: — Достум, иһинчә, Тәһид ләзымдыр бизә... Ағыр ләзымдыр бизә.

Бомбә кими пәртәдән, Достум чыкыб әвүдән, Ол төкүдә күвүдән.

Дәһи: — Адәм тәһинәдән Мәжәр тәһид әтмәк? Мәннә бәшәдәдән, иһәлә?

Адәм дә вә достума Бәлә хәһәт әдәр? Яхшы дүшүн бир гөдәр.

— Тәһид көрәкдир — деди, — Су кими, һәва кими, Хәстәбә дәвә кими.

Кәрим ГҮЛИЕВ
АДУ тәһинәт

часини өзгертин» чевирнедә, һей'әт идәрә үзләриндә бир эләрнин овушдура- овушдура деди:

— Бары 768 миң манатгы эин техникн аваданлыгын баксанәстәхчизнатан амба- Отагаклар чыгарырында да чыгар- майб көзләрин Адькөзәләдәргн агзана зиләмишләр. О, муваннинн узат- дьы лимондан бир гуртум ичә үз- кө- зү турушду.

— Сизә миң дәрә демешк ми, мәңә «Ейнтн» артелинин итәсәл әтдәйн аимо- наллардан вәрмәйн! Ким биләр, нә чүр һазырайлабыр, дэдәгәгәи йок.

— Иә, бу дөгәдән мән Фрәсибә дей- ләм. Мән шә Аббасам. Бакы сәнае шура- сьинн сәдрә Сәттарзәдәни дә кыма салыб артелирн кәзәйбә чыгар. Арзу бу мөг- сәзин олар ки, итәгән ишәр көрү брак- мал бураканлар, йәгн мүгәссирлар та- пыб онлар хәзә керән. Она керә дә сәһәб бу вәкт һамыннз бураканларынн күрүб эштәдиләрми сизә дәннәчәтәгәм...

— Адькөзәләдә муваннлар бу һей'әт идәрә үзләрн илә һалалашыб сәфәрә чык- мага һазырашмага икән, Бакы сәнае шу- русьиндә, гапын мушамбәлә кабинетларин бириндә муһабис әсирдәр. Сәдрә Фрәси- бә чыкмаг хәбәрнин эшидән бәзән өзүн- дән юхта артеп сәдрәләрн Сәттарзәдәнин айна топлашыб дәрләрләрн дейриләр:

— Балаларың сәно фәдә олуң, Сәттарзәдә! Эштәтиңнә ки, сәдрә бәгәри сәнәсән, йола чыкхәндә әлә маршут тутун ки, сәдрә бизм обектләрн көрмәсин.

— Ахы сиз нәдән горхурәунуз? Ачыг дөйүн, мән ки, өзүмүзкүчөм, чакриәлән Сәттарзәдәгә сәдрәләрн өзүләрнн «Ейнтн» артелинин сәдрә Османзәдә сөз- башлады:

— Дүз беш идәр ки, бизм артедә ин- вентаризация дөйүн шә олмайб, 1933- чү илдән сәдрә икә заманн бу әләмәт- мөстәдун учотун алармыр. Бүтүн сир- ләр өз арамзәдә батыб кәчәр. Ону Адь- көзәләдә бунары биәсә ахыс дүмәк.

— Элдән сәдрә Агәсвин дәрә дәрәгәри дөйшәдн:

— Мән сәдрә олдугум, «Чакмеч» арте- нин вәзыйәтн о гәләр дә вәчмәк дөйлә. Үзләринизин һамысы олдлар, бир төһәр кеңиләр, амма Адькөзәләдә дүгәт дүс- мө ки, 1933-чү илдән сәдрә бизм артедә ха- мәнлы учоту долашыб өз артелин 113 миң манат пуду артедә ишләмәйә адьларын чыбарлар, тикдиймиң аягтабыларан да ки кәйфиәтинн бир биз билмир, бир дә муштәрлар, ону әлвәк хәрәб олуң.

— Сәдрә һөрмәт әлвәк хәрәбмәз! — де- йиб «Бондар» артелинин сәдрә Мирчәфәрән сөйбәтә гарышды:— Ону бизм төһәрләрә күтәрмәйн! Бирдән сәхләрә бәш чәкәр, тәхтә-хүтәрәгә йә һазыр мөбелларн йохла- дар, гапы гарлар.

— Йәгн горхурәунуз ки, әксийәннз чы- хар?

— Хейр, бизм артедә бәрәкәтн әрдир. Һәммә йохландә артыгымыз чыкыр. Үз- ләриниң әкәләриндән өзәдән тәхтә вә башга материаллар тапыб әлә сәдрәләр, китәб шафлары гайырлар ки, әдәм та- машасына дүрүр. Сәдрә дә бунары тапы- ша, достә вә тәубма сатырар. Догрудур, муштәрларидә бир гәләр фәдә олуң, амма о пуларын артедә дөхлә йохдур, аяглар бизм биләлар.

— Бу өзү әшдәйн ки ми, «Тикийнч» арте- линн сәдрә Гурбәков үрәдәйн дөдәй:

— Өзүңүз билән, бизм артедә төһәр- хәләсинз вә долашыг һагг-һесабырар гур- дәләнәсиз Адькөзәләдә үчүн дә ахыс ол- маз, сизин үчүн дә. Чүнкн гийәтән ки он

маллардан кимләр шәһәр тикдирдәйиннн өзүңүз ахыш билерсиз.

Сөһбәт чөк узланды. Сәттарзәдә оларны баша салды ки, Адькөзәләдә дөйкәләрнин, бизн һамысынн биләр, амма вәчәнә адьмәр- Буна бакхандәг, ону дә әртәрә апарача- кылар, пулуру гайтарача.

— Ардан беш-он дөгнзә кечинн өзүңү Адькөзәләдәгә чытаран Сәттарзәдә ка- бинетин ашагы башында даһнарәгә юхтары баша рапорт кериди:

— Сәфәрә чыкмаг үчүн һәр шәй һазыр- дәр. Һамын тапыды, сәдрәләр әрчәндә, сәхләр чәк-һаггә ишәбир...

— Онар кабинеттән узун балкона чыкхәндә, пилдәналарда һай-чүй әшдәйди. Орта ки бир киңи арканын көмәйбә бир чар- пайыш пилдәналарда юхтары чыкырлар.

— О чарпайыш пилә бура кәтирерләр.

— дейб Адькөзәләдә долагынын бузандә, Сәттарзәдә:

— Бу саат өйрәнерик, — деди, — Сәдрә узуну чарпайыш балкона чәкән кишләб тәрәф чевирдә:— А киши, әл сәхлә керәк: Буны һәрә атырарсиз.

— Кифир мал буракан Көзәләдәнин янына.

— Адькөзәләдә фәинясынн әшдәйб керә чакмак киши сәхләрә дөйүн:

— Апыраран ки, Көзәләдә бу чар- пайышда ятсын. Сәтканын мәғфиян бәдәнинә батын, брак мал бураканга дашып атысын, йәгн муштәрларин дадына чатысын.

— А киши, шәрякн әлвәк, сәзүңүн чә- нини дө!

— О Көзәләдән мән кәстәрә, ондан икәи кәлмә сөз соручамаг. Десин керәк чәмаат пулу чөлдә тапыр?

— Сәзүңүн чәмәйн дө!

— Киши сәтканыс кәлә-кәтүр вә икәиләй әрдәрләр патәтә чарпайыш кәстәрәй дөдәй:

— Һәрә кәтмеш, сәдрә ишәһәр вәрәйб:

— Ону чәгәриң кәлән бахсын, көрүсүн бу чарпайыш, я әрәдн? Буны адьдым мага- ризә апарандә дөйрәләр ки, «Артеп илән бизм олардә дөйрәләр чыгарарыг.

— Магазиндә чыкхандә сонра гапы гарал- дур.

— Сәттарзәдә сәтычмә ишәрә эләди. Оюң- чык керә адыб пулуру гайтардылар. Адь- көзәләдә гәһсәләрә додурмәләрнн зәвг- сәз һазырланан ушаг оюңчәләрнә кез кәздәйр Сәттарзәдәгә деди:

— Мәвин әдыма кәләр ки, биз бир дәрә бу оюңчәгә мәсәлән илә ишәгул олушмудур, горар дә чыкырышым. Мәвин әдыма сәл- ләрәк, бир дә бу бардә гәрәк чыгарарыг.

— Магазиндә чыкхандә сонра гапы гарал- дур.

— Довшан гардаш, бу икәи нәһәрдән беш өзәрә дөймәз ки?

— Йох, архайын ол, онлар һәмбәт йыгмагдан өңилбөк, киз- ләнмәйә нол ахтарылар.

Сөһбәтин чиддәлизиңинн керән Адь- көзәләдә янәчә пилдәналарә ахынашыб адыгы адыду. Сәттарзәдә икә кишиңи баша салды ки, «Анар адыгың әрә, тап- тәһәрәк, әрәкәт, әрәкәт!»

Адькөзәләдә вә Сәттарзәдә ардан чы- кыб машина әлвәшдиләр.

— Бизин маллардан сәтан магазинларин бәрнини багында сахларсан, — дейб, Сәт- тарзәдә шәһәрә хөбәрәр әтди.

— Беш дөгнзәдән сонра машин башы бир магазинн гарынасында дөйди. Дундә бир ичәк муштәр бир һәфәри арәб ала- рды, узуну данлайдыр. О, икә әлиңдәкә чыкыб бир шейн муштәрларә кәстәрәб дөйрәд:

— Сизин әдәк вәрәм балдагарыңның чәнына, бахын көрүр бу нәдәр?

— А чәным, олардан нийә соручурсан?

— Сәтычмә бу сөздән тәзәчүбләндә.

— А чәным, олардан нийә соручурсан? Узуну бәрн тут, мән чәныбын керим. Бу узуну оюңчәләр, өзүңү дә мөдәни-маллар адыгы оюңчәләр, өзүңү дә мөдәни-маллар манатгы мал бураканн икә, амма чәным 50 миң манатгы һазырайлабыр, һәс- салым шудтам.

— Мәвин сизин планларыңызла ишм йохдур, соручурам ки, буиун әдәй нәдәр? 35 манатә адышым, ушагар элдә һа фи- кирәдирәдәс, буна әдә тапырмыр.

— Муштәрларидә күтүңүб әрбәрдән сөз адыга башадылар.

— Бу әлкәйн кәмидир.

— Хейр әшн, бу күнүләр, әлиндә ады- чыр тууб.

— Бу парванәдир; чәныңгында әдәм апа- рыр.

— Сәттарзәдә сәтычмә ишәрә эләди. Оюң- чык керә адыб пулуру гайтардылар. Адь- көзәләдә гәһсәләрә додурмәләрнн зәвг- сәз һазырланан ушаг оюңчәләрнә кез кәздәйр Сәттарзәдәгә деди:

— Мәвин әдыма кәләр ки, биз бир дәрә бу оюңчәгә мәсәлән илә ишәгул олушмудур, горар дә чыкырышым. Мәвин әдыма сәл- ләрәк, бир дә бу бардә гәрәк чыгарарыг.

— Магазиндә чыкхандә сонра гапы гарал- дур.

— Сәттарзәдә сәтычмә ишәрә эләди. Оюң- чык керә адыб пулуру гайтардылар. Адь- көзәләдә гәһсәләрә додурмәләрнн зәвг- сәз һазырланан ушаг оюңчәләрнә кез кәздәйр Сәттарзәдәгә деди:

— Мәвин әдыма кәләр ки, биз бир дәрә бу оюңчәгә мәсәлән илә ишәгул олушмудур, горар дә чыкырышым. Мәвин әдыма сәл- ләрәк, бир дә бу бардә гәрәк чыгарарыг.

— Магазиндә чыкхандә сонра гапы гарал- дур.

— Сәттарзәдә сәтычмә ишәрә эләди. Оюң- чык керә адыб пулуру гайтардылар. Адь- көзәләдә гәһсәләрә додурмәләрнн зәвг- сәз һазырланан ушаг оюңчәләрнә кез кәздәйр Сәттарзәдәгә деди:

— Мәвин әдыма кәләр ки, биз бир дәрә бу оюңчәгә мәсәлән илә ишәгул олушмудур, горар дә чыкырышым. Мәвин әдыма сәл- ләрәк, бир дә бу бардә гәрәк чыгарарыг.

— Магазиндә чыкхандә сонра гапы гарал- дур.

— Сәттарзәдә сәтычмә ишәрә эләди. Оюң- чык керә адыб пулуру гайтардылар. Адь- көзәләдә гәһсәләрә додурмәләрнн зәвг- сәз һазырланан ушаг оюңчәләрнә кез кәздәйр Сәттарзәдәгә деди:

мыш сәдрәләр бир чох артелларн, сәхләрә кәзәб гәрнбә зиналтарлар рәст кәздиләр. Олар көрдүләр ки, «Кижиеңа» артеп дө- ләтханалар илә машуг олмат әзәйнә, сәттарзәдә бир чох фотографн сәләрәк, «Мәшәт хидмати» артелинин 68 икәтәси- лән, 66-сы дүкән гапыларнда, пилдәна- ларын атында, учу-сөкүк будакларә әр- ләшәр.

Итәсәләт сәхи адынан бу әрләрн һә- раснндә бирә нафар устә ишайыр ки, сә- нин хейри дә, шәри дә онуңкудур. Артепн сәдрә бир бәрнәсә икә кәчкүннә бир сәхләрнн устәдән чакыр. Оларын һәр әмәлоринн көрүр, устәлар дә Корнишев көрүләр...

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн бузудын тә- мүн эштәләр, «Саатсаз» арте- линн устәлары икә ләзым олан материал- лары чыбарларин пулу илә адылар. Артеп оларна һәр бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң манатгы тә- мүн икә көрүшүр. Сәнае артедәларин мадди йә- мән кәстәрән бу саатсазларин, устәларын әмәк һагы илә марағәтәндә мә'лум оладу ки, «Мәшәт хидмати» артепндә бәзән устә- ләр чур-чур адыб, 35 бә'дәйн 34 манат мәшәт адыр. Радио тә- мүн әдән техник әдә 92 манат, яхыш шәкәл чох фотограф дә 80 манат гәзыр. «Саатсаз» артепндә әдә устәлар һәр күн, бир адым маашы 78 манат 45 копкә олув. «Эйнтн» артепндә икә аяг- габы тикән икә устә дәрә әл әрзиндә 26 манат мааш адылар, һәрәсинн айна 21 манат пула дүрүр.

— Олар көрдүләр ки, «Мәшәт хидмати», артепнин устәлары артедән һәр бир ма- териял ичә бир эштәк һиссән вәрмәйбн һалдә, онлар 27 миң

— Боюн һүндүрдүр, нә көрүрсән?
— Һәр шейи көрүрәм, амма силос гургулары көзүмө дөймүр.

ТАХТА ПИЛӘҢАНЫН САХТА НАРЯДЫ

Әлиев кабинетини кечендә көрдү ки, коридорун Һәр ки тарафинда хейли адам сыра илә дүтүрәб, ошун йолуну көзләйир. Бу сәһә рәсиен хушчуна кәлид, Фикрәшәд йәтти әмәк иткәнәм утунча апарарым мубаризанин баһрәсини көртүрм, Тез кәтибәни зыһна чагырды:
— Кет чамата дөһинә даһа дагылышыб кезә биләрдәр.
— Йодлаш рәсиә Адамлар сизи көрмәкә көһләрдәр.
— Мәни көрмәкә?
— Бәһ, сизә шикәятчәләр ивәр.
— Һә... онда гапыларын тәһәриәни ач, һәмни бирдән бурәх ичәри. Гөй демәси көрмәкә, Әлиев ашағын тәһгидә фикир вермәр.

— Сагдан солд сыра илә, арам-арам шикәт башлаһын!
Шикәятчәләр командалә әмәл эладиләр.
МАЛАКЕШ—Үч адам үч күн ишләйб, дүзүтүгү 11 метр, эни 4,5 метр олан дивар ялалашып, баш мубәһдис Кеворкин бу эһмәтһиниздә дөрдә манат 86 гәлик чыкты вериб.

ЛУДКӨР—Ики объектә ай ярыны чалышб, гагы-пичәрә дүзәтмишәм, Кеворкин әдәмә һеч нарәд зямәйб.
СУВАҒА—Бүтүн ион аланы күрдө бир ердә һәләт-бәчә сувамышым. Кеворкин һәрәдәдә һәләт-бәчә сувамышым. Дөһир ки, сәһини ишкәһе тарышарым.

БӨННӘ—Ики айдыр ки, сөкүлүб-дагырлан эваларни ләш-кәсәһи илә һәләтшишәм, иһиди беш айдыр Кеворкинәдә һәләт пиләу-мә ула биләимәр.

МАЛАКЕШ АВАКЫН—Йодлаш рәсиә дөһирүр мав дә Кеворкинәдә шикәятә шикәятчәләр дөһир. Бәһләрдә өз хошадә, шикәятчәләр тәһ әһиләр. Кимин дәрәдә, шикәятчәләр әһ салхасын.
Кәһләрдәни ярысы баһыра чыкды. Гаһләрдә рәсиен стәдуиун габагында дурна гатары кимн чәркә илә дидәләр. Әлиев үчадәни команда верди.

бу яхынлардан да данымыз ләзимдир, я йә?
ДАШ ИОНАН ГҮЖАСОВ—Бир һалда ки сәһәт Кеворкин яхынлығыдан дүздү, ячәвә верини бир мөһәллә һәддәсә дә мон нағлы әләһим. Күһәриң бириндә баш мубәһдис үстүмө ғышырды ки, иһидә кеднә кәсәдәни пуудуу амаларын? Дөһәндә әләчәгым йохдур, амаларды ки, әй бәһәзәр, әдәмә нарәд зыһмын, куә ләһин бүрүстәдә ишломәси. Он-оһибә әләүбә баш даһи дүзәтмишәс, онлар дә сонни үчүн 300 манат дәш-баш көһләрдәр. Дурмә, кет лә ки, әдүр верән пәһлә гайтарарым. Пуудуу, кет лә ки, Мон дә мөрһүмәләрин пуһуну ичкиткәһидә пуудлары адым, амма рәһмәти Кеворкинн әлдүһәриә охдуум.
... Бакы хуәсуи ишлар үзүк тикниңт-тәһмәрт қаңторуну рәсиен. Әһиди бу минәллә үч күн-үч кәсә Кеворкинәдә шикәят әдәһиәрә пуғал асы. Дөрүдүчү күнү әһидәдә бәһә бир көһтәриңи верди:
— Баш гәһрәманым тап, зыһма көһдәр.
— О кимдәр?
— Баш мубәһдис Кеворкин.
— Баш гәһрәманым рәсиен отагына даһиә оһандә әлвәтһини позмәһидә әһидә адымларда ахына кәлдә, сәғ әлини дәһунә тоһөб, күр сәһә бу стәндәрт чүмәһни әһгәндәһ бурәдә.
... Ион сизә динәһирәм, йодлаш рәсиә Рәсиен додағлары гаҗды:
— Бәһ, гияһәт оһансан әй, Иван Мирович. Дәһишәдә әһгәндәһ бәт текүдүр, амма иһидә коләндә...
— Йохса әһә мөһдән шикәятә көһән оһуб?
— Көһән йох, көһәндәр оһуб. Онлар сәһкәт әләмәк үчүн сәһни хәтринә дөһмәһлән оһачағым. Йәһни һагһында бир тәһбир көрмәһидәм.
— Инзибәти, я гәһри-инзибәти?
— Мәсәлә ондәһәр ки, сән буһларни һеч бириндә гөрхүмәрсән. Төһмәт вермишәм, бир шей чыкмаһид. Шидәтәһи төһмәт вермишәм, кар әләһиди. Әһр әһриб иһидә гоһдуум, вәһинә әләмәдәни. Тәһзәһн гәһүд әләдид, чөх кәһмөдән 139 һөһрәһи ушағ бағчыһыни диварларынни бир дөһә әғәрәдмәһсә үчү һидә дөһә һәрәдә зыһб, ики дөһә пуә вердиң. Бу һидәни үстүндә әһр вериб сәһни мөһкәмә илә гөрхүдәһи, бәһшәмә пиләһән оһуну аҗдың.
— Һәһсә пиләһән оһуну?
— Әһричүкә әһләһәт һыһны дөһирәдә. Стәһлинефәт мөһдәһләрни тикниңт-гүрәшдирмә канторунун ишчәләрнә эһмәт көһәндиләр, 3 һөһрәһдә сәһәт мәктәбиндә тахта пиләһән дүзәттиһәр, сән дә отуруб ики дөгәһәйә сахта бир һәрәдә дүзәттиң, 4788 манат пуә адың ки, куә пиләһәһәһи бәһини кантор дүзәлдәһ. Валләһ сәһриң адым. Мәһсәһәһи һидиди, әһә әһр вердиң. Бу дөһә сәһни прокурәһрәдә гөрхүдәһи. Устүндә һеч оһи күн көчәһиһиди, иһидә һәрәдәләри чәш-баш салыб, әләһи гәһтисәнә бәһ бәһинә, һа фикрәләһирәм. Бир тәһбир таһпирмә ки, сәһи гөрхүдәһи.

... Ион сизә динәһирәм, йодлаш рәсиә Рәсиен додағлары гаҗды:
— Бәһ, гияһәт оһансан әй, Иван Мирович. Дәһишәдә әһгәндәһ бәт текүдүр, амма иһидә коләндә...
— Йохса әһә мөһдән шикәятә көһән оһуб?
— Көһән йох, көһәндәр оһуб. Онлар сәһкәт әләмәк үчүн сәһни хәтринә дөһмәһлән оһачағым. Йәһни һагһында бир тәһбир көрмәһидәм.
— Инзибәти, я гәһри-инзибәти?
— Мәсәлә ондәһәр ки, сән буһларни һеч бириндә гөрхүмәрсән. Төһмәт вермишәм, бир шей чыкмаһид. Шидәтәһи төһмәт вермишәм, кар әләһиди. Әһр әһриб иһидә гоһдуум, вәһинә әләмәдәни. Тәһзәһн гәһүд әләдид, чөх кәһмөдән 139 һөһрәһи ушағ бағчыһыни диварларынни бир дөһә әғәрәдмәһсә үчү һидә дөһә һәрәдә зыһб, ики дөһә пуә вердиң. Бу һидәни үстүндә әһр вериб сәһни мөһкәмә илә гөрхүдәһи, бәһшәмә пиләһән оһуну аҗдың.
— Һәһсә пиләһән оһуну?
— Әһричүкә әһләһәт һыһны дөһирәдә. Стәһлинефәт мөһдәһләрни тикниңт-гүрәшдирмә канторунун ишчәләрнә эһмәт көһәндиләр, 3 һөһрәһдә сәһәт мәктәбиндә тахта пиләһән дүзәттиһәр, сән дә отуруб ики дөгәһәйә сахта бир һәрәдә дүзәттиң, 4788 манат пуә адың ки, куә пиләһәһәһи бәһини кантор дүзәлдәһ. Валләһ сәһриң адым. Мәһсәһәһи һидиди, әһә әһр вердиң. Бу дөһә сәһни прокурәһрәдә гөрхүдәһи. Устүндә һеч оһи күн көчәһиһиди, иһидә һәрәдәләри чәш-баш салыб, әләһи гәһтисәнә бәһ бәһинә, һа фикрәләһирәм. Бир тәһбир таһпирмә ки, сәһи гөрхүдәһи.

Йодлаш рәсиә Биләрсән ки, тәһбирдән гөрәһән оһидә дөһимә, әһә төһмәтәдә, таһпирмаһыңдан ивәр чыкмаһи кәдим иһидә.
— Оһу дүз дөһирән, Иван Мирович. Сынәһларны һәмһысыңдә чыһмысан. Оһур ки, һә гәһдәр сәһни түһкөһиһәйә кет иһидәни сүрәтһини кәтирәһиди ядәһи чыккаһи.
— Сиз бир сәһәндән сүрәтһини көһәйрәһиниз ки, ону һеч өһә һөхдур.
— Бәс дөһирәдән 1938-чә илдә Рәстәвдә иһидә һәһникәһууну гүртәһишәһим.
— Әһүрмәдә сөзүмү дәннәрәм. Әһә дөһә иһидә гүртәһишәһим. Амма диплому әһә алаһи күнү итирмишәм.
— Оһун һеч бир әһрәһи йохдур. Мубәһдисни һәһдәһәһәһи итирмишәһсә, әһә бөһүк иһиди. Кәһ һидәһи көр.
— Кеворкин кәһ һидәһи бәһ мубәһдис стәдуиун һәрәһсәдә отуруб, иһидә һидә шикәятчәһиди дөһирәдә.
— Әһвәһни сәһр кәһсәһсә чөх дәрһиниһи. Көһәһсәһи о һәһт оһуб дәннәрәм, чәһнимыз бу бәһә бәһә баш мубәһдисни әһлидән гүртәһишәһим.

һ. АЙДЫН

Кирри Гардаш!

ҺӨРМӘТЛИ КИРРИ!

Дөһәһи ки, ерәһ кәһдә, ерәһ гәһ мәһсәһидә шикәятһиниһиди. Бизлә Зәһитәлдә Әһәр Рәһимәһү бәһинә дә бәһ бир оһи адылар. Оһа дөһиләр: Гөй һәһән Чәһәһкәров кәһб сәһни ерәһдә ишләһи, сәһи дә иһарәһн бәһ... Әһәр дә әһтәһи адыр кәһриһән бәһи, һидәһи иһидә иһә әһ-әһ-әһ-әһ чырмаһид оһук ерәһдә ишләһир.

Дүздүр, һәрәдә Кеворкинни Зәһитәлә коләһ бәһәдә һөһкәмәһтһини һыһна иһәһ дөһир.

— Ай йодлаш коһмәндәти, бәһ дә һидә оһар, мән бәһзәһр әһтәһгәһи оһа-оһа, дөһәһсәһ-әһрәһдә һөһи иһидәһи һыһар. Ерәһә бәһшәһмиһи сәһдүһүз. Мәһһи тәһсырм һидәр?

Коһмәндәти күләрәк дөһир:—Өмәр киһи, сәһни чыһмын, мән сәһдән бул дөһдәр дә аһкәһмиһиһи, сәһни һидәһи корәһәһи рәһон тиһәрәт ивәһсәһини мубәһри оһу.

Өмәр тиһәрәт ивәһсәһи кәһдәһдә иһә мубәһри оһа бәһ дөһир.

— Өмәр киһи, мәһһи сәһһил бир дөһәһтһи вәр ки, иһидә дә корәһәһи! Дүзүкә һәһсә бәһзәһрни коһмәндәти мәһһи сулағыһа сәһни һәрәдә пичмәлә мәһәһдәһи иһидә дә корәһиди. Кет

коһмәндәти дө ки, кәһвә сулағыһа яһкәһмиһыһа пичмәләһиһи, әһриңи вәһрик көһ ерәһдә иһләр.

— Аһә һәһән Чәһәһкәров мәһһи ерәһдә әһрәһ иһидәһир. Нәһә дөһиләр, иһидәһдә кәһәр.

Мубәһри бир бәһкә һирәһләнб кәһб гәһтәрәһр.

— Аһә һәһә бәһләрсән, мән иһидәһдә кәһәр адым бәһсәһидә әһр вәр билә-рәһми?

— Аһә мән иһидә оһа-оһа... Бу дөһә мубәһри һәһ һирәһләнб Әһәри кәһбәһдән сәһүр.

— Нә өзү иһидәһирсән, нә дә бәһә иһидәһәйә гәһрәһсән. Күһдә кәһб бәһшәһирәһн ки, әһт бәһә оһу, гәһсәһ бәһә кәһпә, иһидәһи оһидәһи кәһдә, әһр бу йәһдә кәһпә... Гөй мәһһәһән бәһшәһмиһи дөһәһнәһрәг?

Һөрмәтләһи Кирри! Дөһрүдәһ дә һәһән Чәһәһкәров әһтәһгәһи вәһдәһсәһә кәһбәһдәһи сәһрә һидәһи һыһар. Мубәһри дә, бәһзәһри коһмәһдәһи дә бәһләһиһи яһшә дөһләһирәһр! Бәс Өмәр кәһиһәһни тәһсырәһи һидәр!

М. ИСРАФИЛОВ

ҺӘМ ЗИЯРӘТ, ҺӘМ ТИҖАРӘТ

Нуха районунун Биләһчкәһи кәһдәһи бу яхынларда долу яды. Эртәһсә күнү коләһчү Муса киһи чаматаһи коләһ идарәһсинни һәһәһинә йыһбә үчадәһи дөһи:

— Һәһәрәт, биләһрсәһни кәһдәһиннә яһан бу доһунун әһсәһ сәһ-бәһи һидәр?
— Биһриң, биләһриң,—дөһә, бир һәһәр мәктәбдә ирәһли ерәһдә. О, тәһһийәт әһһинә оһәһәһнәһәрәг яғыш, һәр вә доһунун һечә әһлә көһәһини мөһә әһмәһә бәһшәһдә.

— Шәһкәһә дөһәт. Әдә, көһ сәһһини, кәһриң,—дөһә һидәһи Муса киһи ушағ ачмәһдәһи, сәһрә бир һүндүр ерә чыһаб әһләһи көһә тәһрәф узадағар ғышырдың.

— Чамат, о киһиниһи бәһзә гәһзәһи түтүб, оһур ки, бәһшәһмиһә яғыш әһвәһинә долу ядыр. Дүһнә һечә юһдә аһаһ һәһәрәт Аб-бәһсә көрүшүм. Мөһһи чағырды һидә Муса, көһ сән бу чаматаһи йыһ бәһшәһи, киһиң күнү һечәһә чәһә пуә верәһи, бир кәһи йыһ бәһшәһи кәһдәһи көһәриһәһни зиярәткәһдә һөһси, әһһи һәһ пәһ-ләһиң.

Яһг дәнһәһнә мәктәбдәһи күдүб:
— Бәһ нә үчүн кәһи? Гөһ әһһәһиһи оһмәһми?—дөһә соршуду. Муса киһи мәктәбдәһи әһә дә тәһр-тәһр бәһдә, аһаһ чәһәб вәһкәһдә. Мөһкәһбдәһи һыһидә дәнһәһи бир тәһһи пәһчәһдәһи ады.

— Муса киһиниһи кәһһәһи вәр. Оһу сәһтәһг үчүн коләк көһдәр.

Муса киһиниһи сәһиһә һәмһидәһи гаһаһ коләһчү һиригәһдәһи оһидәһи Мустафа Мөһмәд оһу сәһ вәһдә. О, өз биргәһдәһиһидә әһләһәһләрни тардәһн кәһи гәһтәрәһ зиярәт үчүн сәһрәһрәһ-ләһдә.

— Бәһ нә үчүн араһә? һәһи коләһчүмәһни үчтәһнуг мәһшәһи? Тәһһникәһни һидәһәһәт әһдиди бир дөһүд, бәһ мубәһри адымлар нә үчүн зиярәт араһә илә кәһкә?—дөһә, бир һәһәр әһрәһ зәһдә.

Бригәһдәр Мустафа чаматаһи бәһә салды ки, коләһ сәһри Мәһид Бәһләһә Көһһүкәһи кәһдәһи тәһ кәһдәһи мәһшәһи сыйһыһыһиди, иһидәһи күнүдүр Шин чәһдәһә яғыш гәһләр. Оһур ки, бу дөһәһиң араһә илә кәһтәһкә һәһмәһи көһәчкәһдәр.

Комсомолдә Фөрман әһдидә көрә һөһни күн дәрһиниһи бурәһкәһ, араһыһи зиярәткәһә әһү сүрмәһә һәһришәһиди.
Кәһдә сәһ дүһдүд, аһаһиң ки, бәһшәһи йодан киһи, һәһр-һияз кәһриң киһи. О күнү коләһчүһәдәһи кәһдәһи адым тарлаһа чыһмәһ-ләһ, зиярәткәһә кәһдә. Муса киһи пуудлары йыһбә чыһниһи гөһ-дү вә кәһдәһи дә кәһсәк мөһләһт оһмәдә. "Аллаһ бәрәкәт вәһ-һи, сән оһмәдәһи"—дөһә, сөһидәһи.—Атәһләр дөһиһиһиһи һәм зиярәт, һәм тиһәрәт".

М. ЧАЛАЛОҒУЛУ

Редәктәһр—Әһзәһ Сәһбәһ.

Редәксия һәһтәһи: М. Абдуллаһә, И. Ахундов, С. Тәһрирәдә, Р. Кәһһәмәдә, С. Мәһмәдә, Г. Мәһмәдәһид, Н. Һәһбәһулу, М. Рәһим, С. Рәһим, С. Рәһим.

«Коммунист» гәһһәһиниһи әһһәри. Редәксияһниң әдрәһ: Бәһкә, Коммунист күчәһи, 11-13, 4-үч һәһмә, 2-чә һәрәбә. Тәһ. 2-67-77. Абуһә һәһһәһтә: Әһһәһгә 3 манат. Өҗ 00111. Сифәрһиһи № 884. Тираж 40.000. Кағәһ форматы 70x105, Чәһә һәһһәһиниһи 18.Х.5.

Аһәһрәһиһиң ССР Мәһһәһийәт Нәһзәрәһлиһиниң 26 көһһсәһр әһһәһ мәктәбәһи. Бәһкә, Әһә Бәһрәһов күчәһи, № 3.

Рәсиен ЧАҺИД ЧАМАЛ

— Мөһә мөһтүб язәндә бирбәһә идарәһмиһә әһ?
— Бирдән дирәһторунуз ачыб оһуяр.
— Архайһи оһ, бизни дирәһтор һеч идарәһни әһ әһдәһи һөлән мөһтүбләри оһумур, о ки әһрәһ-йәһи адымларны мөһтүбләри оһа.

М. Ф. Ахундов

С. Тәһрирәдә

Р. Кәһһәмәдә

С. Мәһмәдә

Г. Мәһмәдәһид

Н. Һәһбәһулу

М. Рәһим

С. Рәһим

Рассам ХААС

— Ченеврэде экилмиш бу сүлһ тинкини яхшы бечөрмөк лазымдыр.

(Чехославякия журналы „Дикообраз“дан)

Рассам РЕНСО ВЕСПИЯНИ

Сүлһ гурбанлары

(Италия журналы „Ид контемпоранео“дан)

Рассам ВИЛМАР РИГЕЛРИНГ.

Ченеврэ күчөлөриндө дилөнчи, яхуд мұһарибө аллаһы Марс пис вэ-зийётдө.

Дөвөдө яздымышдыр: 1. Авронияны төдүкүсинайыи аз Алмания. 2. Тары-салаһ. 3. Шөрү ала Гөрү арисада элгәзәрии кеншәләдириләси. 4. Харичи ишләр ил-зилләрәрии октябрь ишәвиросәси.

(Алман журналы „Облешникел“дан)